

Granskning av linjeverksamhetens påverkan vid genomförande av i förväg känd särskild händelse

Granskning av linjeverksamhetens påverkan vid genomförande av i förväg känd särskild händelse

INNEHÅLL

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund.....	4
2.2	Syfte och revisionsfrågor	4
2.3	Verksamhet som ingår i granskning och avgränsning	4
2.4	Informationsinsamling och metod	5
2.5	Bedömningsgrunder.....	5
3	SÄRSKILD HÄNDELSE	6
3.1	Inledning	6
3.2	Iakttagelser.....	8
3.3	Bedömning.....	8
4	GÖRS NÅGON VÄRDERING AV KONSEKVENSER FÖR LINJEVERKSAMHETEN INFÖR BESLUT ATT GENOMFÖRA EN I FÖRVÄG KÄND SÄRSKILD HÄNDELSE?	9
4.1	Inledning	9
4.2	Iakttagelser.....	9
4.3	Bedömning.....	10
5	GENOMFÖR POLISMYNDIGHETEN EN ÄNDAMÅLSENLIG UPPFÖLJNING OCH ANALYS EFTER AVSLUTAD SÄRSKILD HÄNDELSE? AVSER SÅVÄL NATIONELL-, REGIONAL-, SOM LOKALNIVÅ.	10
5.1	Inledning	10
5.2	Iakttagelser.....	11
5.3	Bedömning.....	12
6	HUR PÅVERKAS ARBETET MED LOKALA LÄGESBILDER AV ATT I FÖRVÄG KÄNDA SÄRSKILDA HÄNDELSE GENOMFÖRS?	13
6.1	Inledning	13
6.2	Iakttagelser.....	13
6.3	Bedömning.....	14
7	HAR POLISMYNDIGHETEN IDENTIFIERAT OCH VIDTAGIT NÅGRA ÅTGÄRDER FÖR ATT BEGRÄNSA RISK FÖR MÅLKONFLIKT MELLAN LINJEVERKSAMHETEN OCH I FÖRVÄG KÄNDA SÄRSKILDA HÄNDELSE? ...	14
7.1	Inledning	14
7.2	Iakttagelser.....	15
7.3	Bedömning.....	16
8	REKOMMENDATIONER	17
9	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING AV REVISIONSFRÅGORNA	19

BILAGA Beslut från RPC om åtgärder, 2022-09-19

1 Sammanfattning

Internrevisionen har i enlighet med revisionsplanen 2020-2022 granskat hur linjeverksamheten påverkas av genomförda i förväg kända särskilda händelser. Granskningen har omfattat analys av styrdokument och intervjuer med funktioner/roller inom organisationsformen särskilda händelser samt chefer för linjeverksamheten. Granskningen avgränsas till i förväg kända särskilda händelsers påverkan/konsekvenser för linjeverksamhetens planerade verksamhet. Granskningen kommer inte att syfta till att uttala sig om effektivitet och nytta av enskilda i förväg kända särskilda händelser.

Internrevisionen konstaterar att det inte finns några krav eller vägledning i styrdokument att värdera konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en särskild händelse eller inför beslut om dimensionering och resursuttag. Internrevisionen gör bedömningen att det i styrande dokument bör beskrivas hur påverkan för linjeverksamheten ska beaktas som en del av den bedömning som görs inför beslut av en särskild händelse och inför beslut om dimensionering och resursuttag. Internrevisionen ser att Nolg och Rolg har en viktig roll i värderingen av konsekvenser.

Internrevisionen konstaterar att det inte heller finns några krav eller vägledning i riktlinjen eller i handboken att följa upp konsekvenser för linjeverksamheten. Internrevisionen bedömer att det sätt som uppföljning idag sker på i många fall leder till en alltför ensidig och därmed ofullständig värdering av den särskilda händelsens effektivitet ur ett helhetsperspektiv. Det finns, enligt internrevisionen, också behov av att löpande följa upp resursåtgången för särskilda händelser.

Internrevisionen bedömer att det finns behov av att utveckla en process och ett stöd som säkerställer kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte för särskilda händelser.

Resursuttaget till särskilda händelser har en inte obetydlig påverkan för linjeverksamhetens arbete med den lokala lägesbilden i LPO. Detta innebär att konsekvenserna blir märkbar för lokalpolisområdet när de behöver släppa resurser till en särskild händelse och försvårar förutsättningarna att uppnå en stark lokal närvaro. För att begränsa risken för målkonflikter anser internrevisionen att det är viktigt att de som beslutar om och planerar en särskild händelse har aktuell kunskap om den lokala lägesbilden och resursläget.

Polismyndigheten bör utveckla ett strukturerat samarbete mellan organisatoriska nivåer där även den nationella nivån deltar för att ytterligare utveckla förmågan att värdera konsekvenser för linjeorganisationen innan beslut tas om en särskild händelse.

Tabellen nedan visar att internrevisionens granskning har resulterat i totalt fem rekommendationer, fördelade utifrån internrevisionens modell för bedömning av brister som presenteras i rapporten.

	Antal
 Mycket väsentlig brist	0
 Väsentlig brist	4
 Mindre väsentlig brist	1

2 Inledning

Granskningen har utförts i enlighet med revisionsplanen för 2020-2022.

2.1 Bakgrund

Genom bildandet av nya Polismyndigheten förstärktes förutsättningar att utnyttja myndighetens samlade resurser mer flexibelt för att t.ex. omfördela och anpassa verksamheten till förändrade behov och omständigheter. Möjligheten används frekvent av myndigheten som idag kan sätta in resurser snabbt för nationellt samordnade insatser eller omfördelning inom regionerna. Särskilda händelser har, med undantag för 2020, blivit mer förekommande och internrevisionen har även sett tecken på att vissa av dessa pågår under längre tid. Möjligheten att arbeta enligt konceptet särskilda händelser används idag inte bara inom den polisiärt operativa verksamheten utan också inom den stödjande verksamheten. Vad en särskild händelse innebär och vem som beslutar om den regleras i arbetsordningen 5 kap. 36 § (PM 2020:26). Den särskilda händelsen bemannas med resurser från linjeorganisationen och får konsekvenser när det gäller resurssättning i den ordinarie verksamheten. Särskilda händelser påverkar linjeverksamheten.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma den interna styrningen och kontrollen avseende hur linjeverksamheten påverkas av genomförda i förväg kända särskilda händelser.

Revisionsfrågor:

1. Görs någon värdering av konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en i förväg känd särskild händelse?
2. Genomför Polismyndigheten en ändamålsenlig uppföljning och analys efter avslutad särskild händelse? Avser såväl nationell-, regional-, som lokalnivå.
3. Hur påverkas arbetet med lokala lägesbilder av att i förväg kända särskilda händelser genomförs?
4. Har Polismyndigheten identifierat och vidtagit några åtgärder för att begränsa risk för målkonflikt mellan linjeverksamheten och i förväg kända särskilda händelser?

2.3 Verksamhet som ingår i granskning och avgränsning

Huvudsakligen har Nationella operativa avdelningen (Noa), ekonomiavdelningen och fyra polisregioner ingått i granskningen.

Granskningen avgränsas till i förväg kända särskilda händelsers påverkan/konsekvenser för linjeverksamhetens planerade verksamhet. Granskningen kommer inte att syfta till att uttala sig om effektivitet och nytta av enskilda i förväg kända särskilda händelser.

2.4 Informationsinsamling och metod

Intervjuer och dokumentanalys av styrdokument har genomförts.

Intervjuer har genomförts i fyra regioner (Mitt, Stockholm, Syd och Väst), Noa, Noa utvecklingscentrum Bergslagen (UC). Skriftliga frågor har ställts till it-avdelningen, NFC och EA.

Internrevisionen har genomfört 24 intervjuer. Följande funktioner har intervjuats: Ordförande i nationella operativa ledningsgruppen, ordförande i regionala operativa ledningsgruppen, kommenderingschef på nationell och regional nivå, stabschef på regional nivå, polisinsatschef på regional nivå, polisområdeschef, lokalpolisområdeschef. Företrädare för UC Bergslagen med utvecklingsansvar för ledning av polisverksamhet.

Granskningen har utförts under perioden januari – mars 2021 av internrevisorerna Johan Dixelius och Hans Tedesund.

Rapporten sakgranskades i månadsskiftet mars-april 2021 av samtliga polisregioner, Noa, Noa UC Bergslagen, och övriga nationella avdelningar. Begäran om inhämtande av åtgärdsförslag skickades till RPC kansli den 27 april 2021. Rikspolischefen beslutade om åtgärder i september 2022. Åtgärdsförslag återges i beslutsbilaga till rapporten.

2.5 Bedömningsgrunder

Internrevisionens iakttagelser, bedömningar och grunder för lämnade rekommendationer framgår av den löpande texten i rapporten. För respektive rekommendation har internrevisionen bedömt bristen vid tidpunkten för granskningen. Internrevisionens bedömning följer nedanstående mall.

Bedömning	Beskrivning
Röd - Mycket väsentlig brist	Brist som allvarligt påverkar Polismyndighetens måluppfyllelse enligt instruktion eller regleringsbrev och/eller medför stora negativa konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet och/eller innebär att Polismyndigheten inte uppfyller myndighetsförordningens krav på effektivitet, lagenlighet, redovisning och hushållning.
Orange - Väsentlig brist	Brist som påverkar den granskade verksamheten så att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.
Gul - Mindre väsentlig brist	Brist som inte påverkar den granskade verksamhetens måluppfyllelse men som medför negativa konsekvenser för verksamheten.

3 Särskild händelse

3.1 Inledning

Vad är en särskild händelse?

Särskilda händelser är en särskild beslutad organisationsform, dvs. hur myndigheten ska organiseras och ledas vid händelser som är eller förväntas bli så omfattande, allvarliga eller komplexa att Polismyndigheten måste planera, organisera eller leda sin verksamhet i särskild ordning. En särskild händelse organiseras och leds som en polisoperation eller en polisinsats. Med ledning avses i riktlinjerna för särskild händelse, inriktning och samordning av tillgängliga resurser så att de åstadkommer de effekter som krävs för att lösa tilldelat uppdrag. Vid särskilda händelser använder Polismyndigheten två ledningsnivåer, operativ ledningsnivå och taktisk ledningsnivå.¹

Den 1 juni 2020 började Polismyndighetens nya handbok för ledning vid särskilda händelser att gälla (PM 2020:21). Handboken kompletterar riktlinjerna vid särskild händelse (2019:36). I riktlinjerna fastställs vad som ska gälla inom Polismyndigheten vid särskilda händelser. Syftet med riktlinjerna är att uppnå en rättssäker, effektiv och enhetlig hantering av särskilda händelser i hela hotskalan - från fred till krig. Handboken beskriver de olika stegen vid en särskild händelse. Från beslut om initieringsdirektiv till uppföljning av en särskild händelse.

Internrevisionens granskning avser i förväg kända särskilda händelser. När händelsen är känd i förväg ges möjlighet för myndigheten att värdera konsekvenser för linjeverksamhetens planerade verksamhet. I rapporten skrivs genomgående särskild händelse och då avses i förväg känd särskild händelse.

Beslut om särskild händelse enligt arbetsordningen

I 5 kap. 36 § första stycket arbetsordningen (PM 2020:26) samt i bilaga 4 till arbetsordningen anges att regionpolischefen, biträdande regionpolischefen eller chefen för en operativ enhet får fatta beslut om en regional särskild händelse i polisregionen samt utse en kommenderingschef. Av andra stycket framgår att om det finns behov av nationell ledning av en särskild händelse får rikspolischefen eller chefen för nationella operativa avdelningen besluta om en nationell särskild händelse och utse en nationell kommenderingschef.

Chefen för Noa eller den chefen för Noa utser samt biträdande avdelningschefen vid Noa får fatta beslut om särskild händelse inom Noa samt utse en kommenderingschef. Polischef i beredskap vid Noa får i skyndsamma fall också besluta om särskild händelse för avdelningen.

Särskild händelse samband och beroende

Denna rapport beskriver hur särskilda händelser påverkar arbetet främst i lokalpolisområdet (LPO) och vilka konsekvenser det får för arbetet med lokal lägesbild.

¹ Arbetsordning (PM 2020:26) 5 kap.36§ och Polismyndighetens riktlinjer vid särskild händelse (2019:36).

Denna rapport beskriver vidare de målkonflikter som uppstår och i vilken mån som konsekvenser för linjeverksamheten värderas inför genomförande och vid uppföljning av en särskild händelse.

Polismyndigheten har i den strategiska verksamhetsplanen bl.a. framhållit att Polismyndigheten ska använda sina samlade resurser på bästa möjliga sätt i syfte att nå högre effekt i brottsbekämpningen, såväl vad gäller den grova brottsligheten som den mer vardagliga brottslighet som drabbar många medborgare. En prioritering av det brottsförebyggande arbetet ska bidra till en minskad brottslighet, att färre medborgare utsätts för brott och att fler upplever en ökad trygghet. Den strategiska verksamhetsplanen beskriver att den lokala lägesbilden är tillsammans med nationella och regionala prioriteringar viktiga delar i planeringen och genomförandet av verksamheten. Lokalpolisområdena är basen för polisens verksamhet och ska utgöra grunden för det medborgarperspektiv som ska genomsyra verksamheten.²

Resurser 2018-2020 avseende i förväg kända särskilda händelser

Internrevisionen har i samband med granskningen gjort en grov uppskattning av resurser nyttjade vid i förväg känd särskild händelse under perioden 2018-2020. Syftet med sammanställningen av resursanvändandet är att ge en övergripande bild av omfattningen av användande av ledningssystemet för särskild händelse. Nedanstående sammanställning syftar följaktligen inte till att göra någon värdering av valet att besluta om särskild händelse till skillnad mot att hantera händelser inom ramen för linjeverksamheten och inte heller att bedöma effektiviteten i beslutade enskilda särskilda händelser. Internrevisionen bedömer dock att resursutnyttjandet är tillräckligt omfattande för att utifrån ett polismyndighetsperspektiv granska struktur, styrning och kontroll samt uppföljning av i förväg känd särskild händelse.

Internrevisionen har med hjälp av polisregioner och ekonomiavdelningen hämtat data från systemen VUP och COPS för att samla in underlaget nedan. Då viss osäkerhet råder avseende datakvaliteten och enhetligheten i användandet av systemen har samtal förts med polisregioner, it-avdelningen och ekonomiavdelningen avseende tillförlitligheten i materialet. Internrevisionens samlade bedömning, efter genomförda samtal, är att redovisat material i allt väsentligt kan utgöra underlag för att ge en grov bild av omfattningen av i förväg kända särskilda händelser inom Polismyndigheten under den granskade perioden.

² Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2020-2024 (PM 2021:5).

Region/ avdelning	Rapporterade timmar*	Årsarbets- krafter**	Antal särskilda händelser*	Genomsnitt tim per särskild händelse
Nationella operativa avdelningen	6287	4	3	2096
Region Sthlm	577296	348	150	3849
Region Mitt	52959	32	33	1605
Region Väst***	86680	52	70	1238
Region Syd	303704	183	59	5148
Region Bergslagen	34582	21	16	2161
Region Nord	17035	10	6	2839
Region Öst	17210	10	18	956
Total	1095753	660	355	3087

- * Enligt COPS och VUP
** Beräknad på en årsarbetstid om 1660 tim.
*** Exklusive åtkomstskyddad särskild händelse

I ovan redovisat underlag bör noteras att av polisregion Stockholms nedlagda tid är cirka 43 procent av timmarna hänförlig till operation Terminus.³ Vidare framgår att av polisregion Syds redovisade timmar i VUP avser cirka 50 procent den särskilda händelsen Rimfrost.

Vad som därutöver särskilt bör beaktas är att i underlaget ingår år 2020 dvs. då restriktioner kopplade till stora folksamlingar varit en starkt återhållande faktor gällande förekomsten av i förväg kända särskilda händelser.

3.2 Iakttagelser

Vid dokumentanalys och intervjuer har det framkommit att några nationella avdelningar har använt begreppet särskild händelse och beslutat om sådan. De har använt delar av metodiken i sitt arbete för att kunna fokusera och prioritera verksamheten. Endast personal som organisatoriskt tillhört den nationella avdelningen har ingått i arbetet.

3.3 Bedömning

Enligt arbetsordningen för Polismyndigheten regleras vilka som har rätt att besluta om en särskild händelse. Begreppet särskild händelse är förbehållet den operativa verksamheten. Enligt internrevisionen har inte avdelningschefer för nationella avdelningar, utöver chefen Noa, rätt att använda begreppet/organisationsformen eller besluta om en särskild händelse. Det gäller även när begreppet används med olika tillägg, eftersom även det kan uppfattas som en särskild händelse. Det är viktigt att begreppet och arbetsmetodiken inte marginaliseras genom att nationella avdelningar använder det på ett sätt som inte är avsett. Om begreppet särskild händelse nyttjas utan att metoden används i enlighet med riktlinje och handbok finns, enligt internrevisionen, risk att begreppet urholkas och kvalitetsbrister i arbetet. Att nationella avdelningar behöver förstärka sin linjeorganisation vid vissa mer kritiska händelser eller situationer är naturligt men får använda

³ Den 4 februari 2019 inleddes den regionala särskilda händelsen Terminus på gränspolisenheter i Stockholm. Syftet var att stärka förmågan att genomföra gränskontroller i linje med gällande regler.

något annat begrepp än särskild händelse då detta får anses ”skyddat” för händelser som regleras i arbetsordningen och i riktlinjen för särskilda händelser.

4 Görs någon värdering av konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en i förväg känd särskild händelse?

4.1 Inledning

Arbetet med en i förväg känd särskild händelse påbörjas efter beslut om särskild händelse. Den som fattat beslutet utser kommenderingschef och ger ett uppdrag till kommenderingschefen i form av ett initieringsdirektiv. Kommenderingschefen, polisinsatscheferna och den operativa staben behöver fördjupa sin kunskap om situationen. Efter det bedömer de hur polisoperationen eller polisinsatsen ska inriktas för att lösa identifierade polisiära problem och uppnå uppställda målsättningar. Slutligen behöver de planera för samordning av de polisiära resurser som ingår i polisoperationen eller polisinsatsen. Samtliga delar är beroende av varandra men kan i olika delar pågå parallellt.⁴

4.2 Iakttagelser

Internrevisionen noterar att Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskilda händelser (PM 2019:36) och handbok för ledning vid särskilda händelser (PM 2020:21) inte innehåller några krav eller vägledning på att värdera konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut om dimensionering och resursuttag. Några krav eller vägledning på att värdera konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att inleda en särskild händelse finns inte heller i något styrdokument.

Beroende på vilken funktion som internrevisionen intervjuade framträder olika bilder av i vilken omfattning som värdering av konsekvenser görs för linjeverksamheten inför uppstart av en särskild händelse. De som beslutar om en särskild händelse och kommenderingschefer (KC) beskriver att de har med sig ”tänket” i beslutsfattandet och att de använder sin tidigare erfarenhet. Det saknas dock dokumentation kring kopplingen mellan gjorda överväganden, värderingar och beslut. KC med något undantag uppger att de inte tillfrågar chefer för lokalpolisområden (LPO-chefer) kring konsekvenser vid planeringen av en särskild händelse. LPO-cheferna uppger att de inte har blivit tillfrågade varken muntligt eller skriftligt om konsekvenser för linjeverksamheten. Av intervjuer framkom att det saknas en utarbetad rutin för lokalpolisområdena (LPO) att kommunicera konsekvenser för linjeverksamheten.

Vid intervju med företrädare för Noa framkommer att chefen Noa inför beslut om initieringsdirektiv i en nationell särskild händelse ”lyssnar av” med de regionala representanterna i nationella operativa ledningsgruppen (Nolg).

UC Bergslagen anser att en värdering görs av konsekvenser för linjeverksamheten men hur strukturerad värderingen är kan variera. Regionala operativa ledningsgruppen (Rolg) har enligt UC en viktig roll i värderingen.

⁴ Text från Polismyndighetens handbok för ledning vid särskilda händelser. PM 2020:21

Några av regionerna har börjat utveckla regionala och lokala driftcenter i syfte att förbättra samarbetet och kunskapsöverföringen mellan olika organisatoriska enheter (se vidare avsnitt 7).

Dimensionering av särskild händelse görs utifrån bedömande⁵ och tidigare erfarenheter från liknande händelser samt val av taktik. Flera av de intervjuade framhåller att vissa särskilda händelser inte får ”gå snett” och det påverkar dimensioneringen.⁶ Av intervjuer framgår att konsekvenserna av en underdimensionerad särskild händelse syns väldigt tydligt. Däremot kan det ta lång tid att se konsekvenser för arbetet med lokala lägesbilder för de LPO som får bidra med resurser. Vid resursuttaget använder tre av fyra av de intervjuade regionerna fördelningsnycklar. Några av LPO-cheferna säger att de får förhålla sig till resursuttaget och lita på systemet.

Flera av de intervjuade på såväl nationell som regional ledningsnivå uttrycker att antalet särskilda händelser bör minska och att linjeverksamheten i större omfattning ska kunna hantera händelser.

4.3 Bedömning

Internrevisionen konstaterar att det inte finns några krav eller vägledning i styrdokument som syftar till att värdera konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en särskild händelse eller inför beslut om dimensionering och resursuttag. Det görs därmed inte någon värdering av konsekvenser för linjeverksamheten⁷ i mer strukturerad form. Konsekvenser för linjeverksamheten dokumenteras inte. Regionernas förutsättningar att kunna utveckla arbetet med att värdera konsekvenser för linjeverksamheten och inte minst det långsiktiga brottsförebyggande arbetet (BF) bedömer internrevisionen som goda genom initiativet med *driftscenter* eller motsvarande.⁸ Internrevisionen gör bedömningen att det i styrande dokument bör beskrivas hur påverkan för linjeverksamheten ska beaktas som en del av den bedömning som görs inför beslut av en särskild händelse och inför beslut om dimensionering och resursuttag. Internrevisionen ser att Nolg och Rolg har en viktig roll i värderingen av konsekvenser.

5 Genomför Polismyndigheten en ändamålsenlig uppföljning och analys efter avslutad särskild händelse? Avser såväl nationell-, regional-, som lokalnivå.

5.1 Inledning

Enligt Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskild händelse ska polisoperationen eller polisinsatsen följas upp om det inte är uppenbart onödigt. Uppföljningen syftar till att övergripande bedöma polisoperationen eller polisinsatsens genomförande och resultat i förhållande till dess mål. Uppföljningen ska dokumenteras i fastställd mall och delges

⁵ Bedömning är till för att stödja kommanderingschefens beslutsfattande om polisoperationens eller polisinsatsens inriktning eller polisinsatschefens beslutsfattande om polisinsatsens inriktning. Bedömningen syftar till beslut om polisoperationens eller polisinsatsens inriktning där det beskrivs vad som ska uppnås för att lösa givet uppdrag. Text från handbok PM 2020:21.

⁶ Det kan t.ex. avse en allmän sammankomst och händelsen är grundlagsskyddad.

⁷ Se avsnitt 6 avseende konsekvenser för linjeverksamheten.

⁸ Se närmare om driftcenter i avsnitt 7.

processägaren så snart som möjligt.⁹ Uppföljningen ska ligga till grund för inriktning av vidareutveckling av metoder, utbildning och tekniska hjälpmedel för särskilda händelser.

Vid en omfattande och/eller långvarig särskild händelse kan olika metoder användas för att inhämta underlag för uppföljningen. Exempel på sådana metoder är strukturerade gruppdiskussioner (After-Action-Review, fokusgrupper), enkäter eller korta intervjuer (även i mindre grupp). En sådan inhämtning av underlag kan göras av någon annan än kommenderingschefen och stabschefen.¹⁰

5.2 Iakttagelser

Internrevisionen noterar att Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskild händelse och handboken för särskilda händelser¹¹ endast kortfattat berör uppföljning. Det beskrivs inget om att följa upp konsekvenser för linjeverksamheten, dvs. en helhetsbedömning, utan enbart att värdera genomförandet och resultatet i förhållande till satt målsättning för den enskilda särskilda händelsen.

Under granskningen har internrevisionen inte kunnat notera någon sammanhållen uppföljning som inkluderar linjeverksamhetens påverkan vid genomförande av särskilda händelser. Detta är inte heller något krav enligt gällande styrdokument för särskilda händelser. Den uppföljning som sker är uteslutande inriktad mot den operativa insatsen som genomförts och om den varit att betrakta som framgångsrik och berör inte insatsens påverkan på linjeverksamheten.

LPO-chefer uppger att de inte blir tillfrågade om konsekvenser för lokal lägesbild när en enskild särskild händelse följs upp. Internrevisionen har iakttagit att den uppföljning som sker skiljer sig åt mellan befattningshavare, särskilda händelser och mellan regionerna. Uppföljning av genomförd särskild händelse redovisas till viss del i Rolg och Nolg och oftast muntligt.

Vid intervjuer har internrevisionen undersökt om strukturerade¹² och dokumenterade uppföljningsmöten ur ett helhetsperspektiv genomförs avseende särskilda händelser. Vid uppföljningsmöten i regionerna där erfarenheter av ett antal genomförda särskilda händelser diskuteras deltar representanter för bl.a. olika stabsfunktioner, KC och polisinsatschefer. LPO-chefer är inte inbjudna till mötena och kan därmed inte beskriva sina erfarenheter och konsekvenser för linjeverksamheten.

Vid sammanställning av resurser som nyttjas till särskild händelse framgår det att sådana inte hanteras som ett eget uppföljningsobjekt varken på nationell- eller på regional nivå. Viss uppföljning kan dock ske, då med fokus på den enskilda särskilda händelsen.

⁹ Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskilda händelser. PM 2019:36.

¹⁰ Text hämtad från mall för uppföljning som är framtagen av UC Bergslagen.

¹¹ Polismyndighetens handbok för särskilda händelser. PM 2020:21.

¹² Med strukturerad uppföljning avser internrevisionen att uppföljningen sker i enlighet med ett i förväg fastställt och känt format, med jämn periodicitet, med tillhörande rapportering och kommunikation av resultat av uppföljningen samt med beslutade åtgärder som följs upp enligt i förväg känd plan.

En väsentlig del av regionernas uppföljning av särskilda händelser är att vissa av de som deltog fyller i en så kallad erfarenhetsberättelse. Dessa samlas in av stabschefen som är ansvarig för uppföljningen. Enligt uppgift ska de därefter sammanställas och återrapporteras i lämpligt fora. Vid de intervjuer internrevisionen genomfört råder oklarhet om vad som faktiskt händer med erfarenhetsberättelserna efter att de fyllts i och avlämnats. Vidare har internrevisionen inte kunnat notera en strukturell, dokumenterad tydlig koppling mellan erfarenhetsberättelser och utveckling av metodik och/eller utbildning.

Efter genomförd särskild händelse ska en av UC Bergslagen framtagen uppföljningsmall fyllas i och skickas in. Syftet med uppföljningen är att öka Polismyndighetens ledningsförmåga under en särskild händelse genom att belysa styrkor och hantera svagheter. Frågorna fokuserar enbart på den enskilda särskilda händelsen.

I granskningen har internrevisionen inte kunnat notera att den uppföljning som de facto görs leder till någon strukturerad och dokumenterad kunskapsdelning varken nationellt, regionalt eller lokalt. Den kunskapsdelning som sker är huvudsakligen muntlig. PUM-A är det verktyg som är avsett att användas för erfarenhetsutbyte. Detta beskrivs dock som alldeles för komplicerat och omständligt att använda varför många avstår från att använda PUM-A.¹³

Den nationella särskilda händelsen Rimfrost¹⁴ följs upp och utfallet av uppföljningen förväntas bli klar under april 2021.

Ett fåtal särskilda händelser utvärderas. Några av de intervjuade har uttryckt en önskan att fler särskilda händelser bör utvärderas.

5.3 Bedömning

Internrevisionen konstaterar att det inte finns några krav i riktlinjen eller vägledning i handboken på att följa upp konsekvenser för linjeverksamheten. Internrevisionen bedömer att det sätt som uppföljning idag sker på i många fall leder till en alltför ensidig och därmed ofullständig värdering av den särskilda händelsens effektivitet ur ett helhetsperspektiv. Vid särskilda händelser som inriktas mot insatser i t.ex. utsatta områden är det särskilt viktigt att uppföljningen görs utifrån myndighetens satta mål.

Internrevisionen bedömer att antalet särskilda händelser sedan myndighetsombildningen har ökat både vad gäller omfattning och tid i varje fall för vissa typer av händelser. Detta trots att det finns en organisatorisk ambition att minska antalet särskilda händelser. Om denna utveckling fortsätter innebär det risk för ökad negativ påverkan på den lokala linjeverksamheten. Utifrån detta perspektiv ser internrevisionen ett behov av en gemensam form för uppföljning av särskilda händelser för att utveckla metodik och reducera negativ påverkan på linjeverksamhet. Det finns också behov av att löpande följa upp resursåtgången för särskilda händelser.

¹³ Enligt uppgift till internrevisionen är PUM-A under utveckling.

¹⁴ Nationell uppföljning av Rimfrost blev klar efter det att internrevisionen avslutat fältarbetet med intervjuer och dokumentanalys samt att utkast på rapport sakgranskats.

Internrevisionen bedömer att avsnittet om uppföljning i Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskild händelse och handboken för särskilda händelser behöver utvecklas utifrån ett helhetsperspektiv för att kunna bidra till myndighetens långsiktiga mål i den strategiska verksamhetsplanen 2020-2024 och regionernas strategiska inriktningar om stark lokal närvaro och ökad polisiär närvaro i lokalsamhället. Även den standardiserade mall som är framtagen kan kompletteras med några frågor som berör i vilken omfattning värdering av konsekvenser för linjeverksamheten har gjorts.

Myndigheten har genom arbetssättet med att ta in erfarenhetsberättelser från många av deltagarna i den särskilda händelsen goda förutsättningar att etablera ett lärande i varje enskild särskild händelse och för helheten. Internrevisionen ser en tydlig koppling mellan kvaliteten på inkomna erfarenhetsberättelser och återkoppling avseende det sammanställda resultatet. Vidare menar internrevisionen att betydelsen av att kommunicera beslut om åtgärder vidtagna med anledning av inkomna erfarenhetsberättelser är av stor betydelse. Detta gör att frågor som strukturerad kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte är viktiga framgångsfaktorer. Att kunna dela och ta del av kollegors aktuella kunskap och erfarenheter t.ex. kring frågor såsom resursoptimering, taktikval, metodtillämpning och andra svåra avväganden i strukturerad form kommer att stödja lärande, resursflexibilitet och kvalitet i arbetet med särskilda händelser. Internrevisionen ser ett behov av att utveckla en gemensam nationell kunskapsdatabas.

6 Hur påverkas arbetet med lokala lägesbilder av att i förväg kända särskilda händelser genomförs?

6.1 Inledning

Antalet poliser som arbetar med ingripandeverksamhet (IGV) i de sju polisregionerna har ökat med 265 poliser från januari 2015 till januari 2021. I tre av sju polisregioner har antalet IGV-poliser minskat under aktuell period, bl.a. i polisregion Stockholm.¹⁵

Av Polismyndighetens årsredovisning för 2020 redovisas en positiv utveckling av antalet områdespoliser (153 fler 2020 än 2019) och att de i större omfattning har möjlighet att arbeta med sitt grunduppdrag.

6.2 Iakttagelser

Av internrevisionens intervjuer framgår att arbetet med lokala lägesbilder i de LPO som får lämna resurser för genomförande av en särskild händelse påverkas negativt. Detta framkommer såväl vid intervjuer med regionledningar som med chefer för LPO och andra funktioner som intervjuats. Vid de mindre LPO är det kännbart om någon eller några poliser är borta för att delta i en särskild händelse. I de större LPO, som ofta finns i storstäderna, är det omfattningen av särskilda händelser och resursuttaget till dessa som försvårar förutsättningarna att klara det lokala uppdraget. För de LPO som tar emot resurser vid en särskild händelse är erfarenheten övervägande positiv men även de beskriver negativa konsekvenser för arbetet med den lokala lägesbilden. Det kan vara ett

¹⁵ Underlag från HR-avdelningen, 2021-02-02.

LPO som har många beviljade tillstånd för t.ex. demonstrationer eller statsbesök där andra mer långsiktiga brottsförebyggande arbeten får nedprioriteras.

Flera av de intervjuade konstaterar att lokalpolisområdet skulle vara basen för polisens verksamhet men att så inte är fallet idag. Om myndigheten byggde upp en robust bas av resurser i linjeverksamheten anser de att antalet särskilda händelser skulle kunna begränsas. Det långsiktiga BF-arbetet får ”stryka på foten” och flera av LPO-cheferna beskriver att verksamheten ”kör på fälgarna”. Redan innan resurser ska tillföras en särskild händelse har de svårt att klara av lokalpolisområdets uppdrag. Fokus för LPO är att klara att åka på prioriterade larm, hantera frihetsberövade och klara ärenden med tidsfrister. Det är i stor utsträckning IGV-poliser och områdespoliser som deltar i särskilda händelser. Det har framkommit att när poliser som arbetar med gängkonflikter tas bort från sitt LPO för att delta i en särskild händelse märker de kriminella detta direkt och skjuter fram sina positioner. Det är heller inte ovanligt med repressalier från kriminella när en särskild händelse avslutas i ett utsatt område och linjeverksamheten ska ta över.

Flera av de intervjuade LPO-cheferna har också lyft fram att även andra resursförflyttningar påverkar lokalpolisområdets förmåga att arbeta med sitt uppdrag negativt. Några av de intervjuade cheferna gör bedömningen att mellan 20-35 procent av den personalresurs som har grundplacering i lokalpolisområdet inte arbetar där. Polisregion Stockholm har beskrivit att de först 2023 kommer, enligt nuvarande plan, att ha uppnått det antal poliser de hade när de gick in i den nya polisorganisationen 2015.

6.3 Bedömning

Att det långsiktiga planerade BF-arbetet i lokalpolisområdena påverkas negativt vid genomförande av särskilda händelser är i princip alla som internrevisionen intervjuat överens om. Det finns, enligt internrevisionen, risk för att periodvis nedprioriterat BF-arbete kommer ge negativa konsekvenser i det medellånga perspektivet. Det finns därmed risk att Polismyndighetens långsiktiga mål om stark lokal närvaro inte kan uppnås.

Det faktum att antalet IGV-poliser har ökat med totalt 265 i de sju regionerna sedan 2015 (minskat i tre regioner) kan ställas mot att 660 årsarbetskrafter polis¹⁶ har deltagit i förväg kända särskilda händelser under åren 2018-2020. Det visar att resursuttaget till särskilda händelser har en inte obetydlig påverkan för linjeverksamhetens arbete med den lokala lägesbilden i LPO. Detta innebär att konsekvenserna blir märkbar för lokalpolisområdet när de behöver släppa resurser till en särskild händelse och försvårar förutsättningarna att uppnå en stark lokal närvaro.

7 Har Polismyndigheten identifierat och vidtagit några åtgärder för att begränsa risk för målkonflikt mellan linjeverksamheten och i förväg kända särskilda händelser?

7.1 Inledning

Med målkonflikt avses när målen/uppdragen är oförenliga dvs. när arbete med ena målet sker på bekostnad av det andra.

¹⁶ Ett fåtal resurstimmar för civilanställda kan ingå i antalet årsarbetskrafter.

I denna rapport beskrivs enbart situationer som har koppling till risk för målkonflikt mellan linjeverksamheten och särskilda händelser. I internrevisionens rapport *Granskning av polisiär närvaro i glesbygd/storstad, målkonflikter och prioriteringar* har iakttagelser och bedömningar gjorts. Rekommendationer har lämnats för att minska risken att målkonflikter uppstår med fokus på verksamheten i lokalpolisområden.¹⁷

7.2 Iakttagelser

Flertalet av de intervjuade ser en målkonflikt mellan genomförande av en särskild händelse och konsekvenser för linjeverksamheten inte minst i arbetet med lokala lägesbilder. Vid intervjuerna har olika typer av målkonflikter lyfts fram. Den målkonflikt som en majoritet av de intervjuade tog upp är konkurrensen om befintlig resurs för de organisatoriska enheter som lämnar resurser till en särskild händelse. Det blir målkonflikt mellan resursuttag till särskild händelse och lokalpolisområdets ambitioner avseende sin linjeverksamhet. Det avser också hur nationell särskild händelse påverkar regionernas förmåga.

Ett ytterligare exempel är att det skapas parallella ledningssystem som i sak innebär avsteg från AO 2 kap. 27 § om de fem ledningsnivåerna och gör att ledningsmandatet flyttas från LPO-chefen. Det ”kortsletter” LPO-chefens möjlighet att leda verksamheten i lokalpolisområdet.

Fler intervjuade har pekat på behovet av att de som beslutar och planerar en särskild händelse behöver ha större kunskap om den aktuella lokala lägesbilden för att kunna värdera och beakta vid resursdimensionering och resursuttag.

Argument som framförts för att starta en särskild händelse är att man därigenom säkerställer resurser och skapar en bättre styrkraft än att använda linjeverksamheten. Ett argument som framförts vid intervjuer till att myndigheten väljer att arbeta med särskild händelse är att polisen inte litar på sin egen förmåga att linjeorganisation kan lösa händelsen. Genom att starta en särskild händelse får denna högre prioritet än lokalt planerat arbete och regionen begränsar ”gnisslet” av att resurser tas från linjeverksamheten. Som en av de intervjuade uttryckte det ”Vill polisen få något gjort så använder vi särskild händelse där mandat och makt samlas.” En särskild händelse har dock en ”låg känsla för långsiktighet” som en annan av de intervjuade cheferna uttryckte det.

Det finns olika uppfattningar om hur linjeorganisationen ska kunna användas vid fler tillfällen än i dag för att undvika att starta en särskild händelse. UC Bergslagen lyfter fram behovet av att utveckla ett ledningssystem¹⁸ för linjeverksamheten. Representanter för regioner ser behov av ökat samarbete mellan olika organisatoriska nivåer för att därigenom uppnå motsvarande kraft men samtidigt kunna säkerställa den lokala kunskapen i genomförandet av uppdraget. Flera av de regioner som internrevisionen har intervjuat har inlett ett arbete att utveckla samarbetet och kunskapsöverföringen mellan olika organisatoriska enheter (LPO/PO/region). Detta efter erfarenheter från särskilda händelsen

¹⁷ Granskning av polisiär närvaro i glesbygd/storstad, målkonflikter och prioriteringar. A336.260/2019.

¹⁸ Med begreppet ledningssystem avses här den organisation, mandat, roller, metoder och stödsystem som ledningen utövas genom.

Rimfrost. I polisregion Syd och Mitt kallar man det driftcenter och Stockholm har skapat en enhet för operativ strategisk samordning (OSS) som arbetar på ungefär motsvarande sätt.

Det har också enligt intervjuer blivit allt vanligare att inkludera utredningsresurser inom ramen för en särskild händelse. Detta uppfattas i grunden som positivt men skapar risk för målkonflikt genom att mängdbrottsutredningar nedprioriteras och läggs på hög.

Ju fler särskilda händelser som genomförs desto mer målkonflikter och konsekvenser för linjeverksamheten uppstår. Flera av de intervjuade anser att antalet särskilda händelser behöver begränsas och användas i de fall då det verkligen krävs. Det kan t.ex. avse när det är komplext uppdrag, många samverkanspartners utanför polisen, stora informationsflöden, många olika specialistfunktioner inom polisen behövs, stora resurser krävs eller att hotbilden signalerar risk för en explosionsartad utveckling av händelseförloppet.

Vid intervjuer har också andra typer av målkonflikter redovisats som inte direkt har bäring på genomförande av en särskild händelse men som i stor utsträckning påverkar LPO:s möjlighet att arbeta med den lokala lägesbilden. Det avser bl.a. utbildningsverksamheten (se rapport från internrevisionen).¹⁹

Vid intervjuer har flera exempel på åtgärder för att begränsa risk för målkonflikt redovisats. Regioner utbildar t.ex. lokalpolisområdeschefer till kommenderingschefer (KC), en erfaren KC är biträdande till en mer oerfaren KC. Ökat samarbete mellan de olika nivåerna i regionen genom att skapa driftcenter och OSS-enheten är en annan åtgärd för att minska risken för målkonflikt.

7.3 Bedömning

För att begränsa risken för målkonflikter anser internrevisionen att det är viktigt att de som beslutar om och planerar en särskild händelse har aktuell kunskap om den lokala lägesbilden och resursläget. Organisationsformen särskilda händelser måste begränsas till de tillfällen när det verkligen krävs och till gällande styrdokument. Vid bedömning av behovet av en särskild händelse måste förutsättningarna att kunna hantera händelsen av linjeorganisationen noga prövas i varje enskilt fall. En utvecklad kommunikation mellan ledningen för en särskild händelse och LPO-cheferna bidrar till en ökad förståelse och därmed minskad risk för målkonflikt.

Det går inte heller, enligt internrevisionen, att bortse från att nuvarande resursläge i lokalpolisområdena förstärker målkonflikter när resurser tas till en särskild händelse. Att det långsiktiga brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet generellt nedprioriteras beror enligt internrevisionen givetvis på flera olika faktorer men där särskilda händelser är en av faktorerna.

Regionerna har lämnat flera bra exempel på hur risken för målkonflikt kan begränsas.

¹⁹ Granskning av polisiär närvaro i glesbygd/storstad, målkonflikter och prioriteringar, sidan 10. A336.260/2019.

Genom att använda LPO-chefer som KC så skapar man större förståelse och får mer kunskap om den lokala verksamheten. Genom att låta en erfaren KC vara mentor till en mer oerfaren KC så ges förutsättningar till kunskapsöverföring inte minst i de svåra avvägningarna vid dimensionering och resursuttag till en särskild händelse.

Frågan om behovet av att utveckla ett ledningssystem för linjeverksamheten likt det som finns för särskilda händelser är en genomgripande åtgärd och kommer ta lång tid att utveckla. Om det alternativ som några regioner utvecklar med strukturerat samarbete mellan organisatoriska enheter är tillräckligt för att åstadkomma den förändring som önskas är, enligt internrevisionen, svårt att idag bedöma. Internrevisionen har dock fått möjligheten att delta i regionalt- och lokalt driftcentermöte i två regioner, vilket varit lärorikt och samarbetsformen bedömer internrevisionen ha en stor utvecklingspotential. Därför anser internrevisionen att i det korta tidsperspektivet bör Polismyndigheten utveckla ett strukturerat samarbete mellan organisatoriska nivåer där även den nationella nivån deltar för att ytterligare utveckla förmågan att värdera konsekvenser för linjeorganisationen innan beslut tas om en särskild händelse. Med tanke på att flera regioner redan kommit en bra bit på väg i sin utveckling är det viktigt att arbetet från nationell nivå inte detaljstyrs utan att Polismyndigheten sätter en gemensam ram för arbetet så att tillräcklig enhetlighet uppnås och att inte pågående utvecklingsarbete i regionerna bromsas upp. Det är framför allt inom regionerna som mervärdet av detta arbetssätt kommer bidra till bättre kunskap om lokala förutsättningar och behov.

8 Rekommendationer

Rekommendation 8.1

Orange – Väsentlig brist

- Internrevisionen rekommenderar att Nationella operativa avdelningen tar fram en rutin för såväl nationella som regionala särskilda händelser som säkerställer förmågan att värdera påverkan för linjeverksamheten. Det gäller främst inför beslut om särskild händelse, dimensionering, resursuttag och vid uppföljning.
- Internrevisionen rekommenderar att det av initieringsdirektivet framgår att påverkan på linjeverksamheten vid genomförande av i förväg känd särskild händelse bör beaktas i planeringen av polisoperationen eller polisinsatsen.

Rekommendation 8.2

Orange – Väsentlig brist

Internrevisionen rekommenderar att Nationella operativa avdelningen utvecklar en process och ett stöd som säkerställer kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte för särskilda händelser.

*Rekommendation 8.3***Orange – Väsentlig brist**

Internrevisionen rekommenderar att Nationella operativa avdelningen med stöd av ekonomiavdelningen kontinuerligt följer upp resurstid som läggs på särskilda händelser som underlag för bedömning av linjeverksamhetens påverkan.

*Rekommendation 8.4***Orange – Väsentlig brist**

Internrevisionen rekommenderar att Nationella operativa avdelningen i nära samarbete med polisregionerna skapar strukturer för samarbete mellan organisatoriska nivåer för kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte med fokus på resursutnyttjande i samband med särskilda händelser.

Konsekvensen av om rekommendationerna inte följs är en kvarstående risk att Polismyndighetens långsiktiga mål om stark lokal närvaro inte uppnås. Detta kan medföra betydande negativa konsekvenser för verksamheten och att myndighetsförordningens krav på effektivitet inte uppfylls.

*Rekommendation 8.5***Gul – Mindre väsentlig brist**

Internrevisionen rekommenderar att begreppet och organisationsformen särskild händelse endast används när Polismyndigheten ska leda polisoperationer eller polisinsatser som är eller förväntas bli så omfattande, allvarliga eller komplexa att myndigheten måste planera, organisera eller leda sin verksamhet i särskild ordning.

Konsekvensen av om rekommendationen inte följs är att begreppet och organisationsformen särskild händelse riskerar att förlora sitt särskiljande signalvärde inom Polismyndigheten.

9 Sammanfattande bedömning av revisionsfrågorna

Syftet med granskningen är att bedöma den interna styrningen och kontrollen avseende hur linjeverksamheten påverkas av genomförda i förväg kända särskilda händelser.

Revisionsfrågor:

1. Görs någon värdering av konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en i förväg känd särskild händelse?
2. Genomför Polismyndigheten en ändamålsenlig uppföljning och analys efter avslutad särskild händelse? Avser såväl nationell-, regional-, som lokalnivå.
3. Hur påverkas arbetet med lokala lägesbilder av att i förväg kända särskilda händelser genomförs?
4. Har Polismyndigheten identifierat och vidtagit några åtgärder för att begränsa risk för målkonflikt mellan linjeverksamheten och i förväg kända särskilda händelser?

Internrevisionen konstaterar att det inte finns några krav eller vägledning i styrdokument att värdera konsekvenser för linjeverksamheten inför beslut att genomföra en särskild händelse eller inför beslut om dimensionering och resursuttag. Det görs inte någon värdering av konsekvenser för linjeverksamheten i mer strukturerad form. Konsekvenser för linjeverksamheten dokumenteras inte och någon hänsyn till lokala lägesbilder tas i princip inte vid dimensionering och resursuttag till en särskild händelse. Internrevisionen gör bedömningen att det i styrande dokument bör beskrivas hur påverkan för linjeverksamheten ska beaktas som en del av den bedömning som görs inför beslut av en särskild händelse och inför beslut om dimensionering och resursuttag. Internrevisionen ser att Nolg och Rolg har en viktig roll i värderingen av konsekvenser.

Internrevisionen konstaterar att det inte heller finns några krav eller vägledning i riktlinjen eller i handboken att följa upp konsekvenser för linjeverksamheten. Internrevisionen bedömer att det sätt som uppföljning idag sker på i många fall leder till en alltför ensidig och därmed ofullständig värdering av den särskilda händelsens effektivitet ur ett helhetsperspektiv. Det finns, enligt internrevisionen, också behov av att löpande följa upp resursåtgången för särskilda händelser.

Internrevisionen bedömer att avsnittet om uppföljning i Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskild händelse och handboken för särskilda händelser behöver utvecklas utifrån ett helhetsperspektiv för att kunna bidra till myndighetens långsiktiga mål i den strategiska verksamhetsplanen 2020-2024 och regionernas strategiska inriktningar om stark lokal närvaro och ökad polisiär närvaro i lokalsamhället.

Internrevisionen bedömer att det finns behov av att utveckla en process och ett stöd som säkerställer kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte för särskilda händelser.

Att det långsiktiga planerade BF-arbetet i lokalpolisområdena påverkas negativt vid genomförande av särskilda händelser är i princip alla som internrevisionen intervjuat överens om. Resursuttaget till särskilda händelser har en inte obetydlig påverkan för linjeverksamhetens arbete med den lokala lägesbilden i LPO. Detta innebär att konsekvenserna blir märkbar för lokalpolisområdet när de behöver släppa resurser till en särskild händelse och försvårar förutsättningarna att uppnå en stark lokal närvaro.

För att begränsa risken för målkonflikter anser internrevisionen att det är viktigt att de som beslutar om och planerar en särskild händelse har aktuell kunskap om den lokala lägesbilden och resursläget. Organisationsformen särskilda händelser måste begränsas till de tillfällen när det verkligen krävs och till gällande styrdokument.

Frågan om behovet av att utveckla ett ledningssystem för linjeverksamheten likt det som finns för särskilda händelser är en genomgripande åtgärd och kommer ta lång tid att utveckla. Internrevisionen anser att i det korta tidsperspektivet bör Polismyndigheten utveckla ett strukturerat samarbete mellan organisatoriska nivåer där även den nationella nivån deltar för att ytterligare utveckla förmågan att värdera konsekvenser för linjeorganisationen innan beslut tas om en särskild händelse. Med tanke på att flera regioner redan kommit en bra bit på vägen i sin utveckling är det viktigt att arbetet från nationell nivå inte detaljstyrs utan att man mer sätter en gemensam ram för arbetet så att tillräcklig enhetlighet uppnås så att inte pågående utvecklingsarbete i regionerna bromsas upp. Det är framför allt inom regionerna som mervärdet av detta arbetssätt kommer bidra till bättre kunskap om lokala förutsättningar och behov.

Johan Dixelius

Hans Tedesund

Datum 2022-09-19

Informationsklass Öppen

Diariernr, ärende A703.412/2020

Saknr 977

Polismyndigheten

Beslutsprotokoll RPC 117/2022

Beslutande	Rikspolischefen Anders Thornberg
Föredragande	Verksamhetsutvecklaren Johan Gunnarsson

Övriga som deltagit i den slutliga handläggningen
Avdelningschefen Martin Valfridsson <i>MV</i>
Avdelningschefen Gunilla Hedwall

Ärende
Beslut med anledning av internrevisionens granskning av linjeverksamhetens påverkan vid genomförande av i förväg känd särskild händelse.

Beslut
<p>Internrevisionen har granskat linjeverksamhetens påverkan vid genomförande av i förväg känd särskild händelse. Granskningen har resulterat i fem rekommendationer.</p> <p>Polismyndigheten beslutar följande.</p> <p>Åtgärd enligt rekommendation 8.1</p> <p>Nationella operativa avdelningen (Noa) ska informera polisregioner och internt inom Noa om regleringen i gällande styrdokument¹ som innebär att</p> <ul style="list-style-type: none">• initieringsdirektiv ska användas som beslutsprotokoll vid i förväg känd särskild händelse• i samband med beslut om att en särskild händelse fattas, och att ett initieringsdirektiv upprättas, ingår det även att beakta om linjeverksamheten eventuellt påverkas. <p>Ansvarig för åtgärdens genomförande är chefen för Noa och åtgärden ska vara genomförd senast den 31 december 2022.</p> <p>Åtgärd enligt rekommendation 8.2</p> <p>Noa ska på kort sikt nyttja befintliga it-verktyg för uppföljning av särskild händelse för att möjliggöra kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte.</p> <p>Ansvarig för åtgärdens genomförande är chefen för Noa och åtgärden ska vara genomförd senast den 30 juni 2023.</p>

¹ Polismyndighetens riktlinjer för ledning vid särskilda händelser (PM 2019:36).

Åtgärd enligt rekommendation 8.3

Noa ska med stöd av ekonomiavdelningen utveckla förmågan att med befintliga system kontinuerligt följa upp resurstid som läggs på särskilda händelser. Sammanställningen bör inarbetas i ordinarie verksamhetsuppföljning som ekonomiavdelningen ansvarar för.

Ansvarig för åtgärdens genomförande är chefen för Noa och åtgärden ska vara genomförd senast den 1 februari 2023.

Åtgärd enligt rekommendation 8.4

Polismyndigheten bedömer att någon åtgärd inte ska vidtas i anledning av rekommendationen. Polismyndigheten accepterar bristen.

Åtgärd enligt rekommendation 8.5

Noa ska informera avdelningar om regleringen och användningen av särskild händelse, i syfte att det ska användas enligt avsikt.

Ansvarig för åtgärdens genomförande är chefen för Noa och åtgärden ska vara genomförd senast den 31 december 2022.

Ärendet har inte delats enligt 6 kap. 10 § Polismyndighetens arbetsordning (PM 2022:11) eftersom det har ansetts obehövt.

Kostnad -

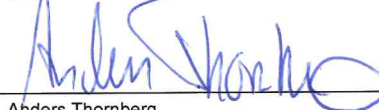
Finansiering -

Vid protokollet

Johan Gunnarsson

Justeras

Anders Thornberg

Sändlista

Samtliga polisregioner och avdelningar

Internrevisionen

Kopia till

Arbetsstagarorganisationer

Skyddsorganisationen